

การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้
ทางวิชาชีพ^{1*}

21st Century Learning Management Skill Development for
Teachers in Rajabhat Rajanagarindra University Demonstration
School via Process of Professional Learning Community

Received : 2019-12-19

Revised : 2020-02-06

Accepted : 2020-02-21

ผู้วิจัย พรทิพย์ อ้นเกษม²

Pornthip Onkasem²

pron_naruk@windowslive.com

ทิพย์วิมล วังแก้วศิริ³

Thipwimol Wangkaewhiran³

พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ⁴

Phochet Thamsirikhwan⁴

ประภาพร ชนะจันะศักดิ์⁵

Prapaporn Chanajeenasak⁵

สุพัฒน์ เศรษฐาคมกุล⁶

Supat Settacomkul⁶

สุวัฒนา สงวนรัตน์⁷

Suwattana Sanguanrat⁷

¹ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ งบประมาณแผ่นดินประจำปีงบประมาณ 2559

Support by Rajabhat Rajanagarindra University Budget for the fiscal year 2016

²อาจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Dr. of Curriculum and Instruction Department, Faculty of Education Rajabhat Rajanagarindra University

³รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Associate Professor of Curriculum and Instruction Department, Faculty of Education Rajabhat Rajanagarindra University

⁴ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Assistant Professor of Curriculum and Instruction Department, Faculty of Education Rajabhat Rajanagarindra University

⁵อาจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Professor of Curriculum and Instruction Department, Faculty of Education Rajabhat Rajanagarindra University

⁶อาจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Dr. of Curriculum and Instruction Department, Faculty of Education Rajabhat Rajanagarindra University

⁷อาจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Dr. of Curriculum and Instruction Department, Faculty of Education Rajabhat Rajanagarindra University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) 2) เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ก่อนและหลังการฝึกอบรม 3) ศึกษาเจตคติต่อการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จำนวน 16 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัย พบว่า

1. แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ด้วยชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับดี

2. กลุ่มทดลองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. กลุ่มตัวอย่าง มีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาทักษะจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21, กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The purpose of the study were: 1) to study guideline and development for 21st century learning management skill for teachers in Rajabhat Rajanagarindra University Demonstration School via Process of Professional Learning Community., 2) to compare the knowledge of the teachers before and after the workshop., 3) to study the attitude toward the workshop and 4) to study the skill for the teachers. The sample of 16 teacher were selected via Simple random sampling. The data was analyzed by mean, standard deviation and t-test.

The result yielded that;

1. The guideline of the skill development for 21st century learning management skill for teachers in Rajabhat Rajanagarindra University Demonstration School via Process

of Professional Learning Community, the result shown that the sample had good skill in the learning management.

2. The sample gain more the knowledge about the 21st century learning management and PLC as the post-test score was significantly higher than the pre-test score (.05).

3. The sample had good attitude toward the skill development.

4. The sample had good skill in the learning management.

Keywords : 21st learning management skill, Process of Professional Learning Community

บทนำ

ครูผู้เป็นบุคคลหลักของการปฏิรูปการเรียนรู้ เพราะว่าความสำเร็จของการปฏิรูปห้องเรียนสู่ห้องเรียนคุณภาพ ปฏิรูปโรงเรียนสู่โรงเรียนแห่งคุณภาพโดยมุ่งหวังเพื่อสร้างผู้เรียนแห่งคุณภาพ คือเป็นผู้เรียนอย่างมีคุณธรรม โดยมีความสามารถแสวงหาความรู้อย่างไฝ่เรียนไฝ่รู้ เป็นเด็กไทยที่มีภาวะผู้นำ และเป็นเด็กผู้สร้างนวัตกรรม ดังนั้น ครูจึงต้องเป็นผู้มีทักษะเรียกว่า ความเป็นครูมืออาชีพ การจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันนั้นเพื่อบรรลุความรู้มาตรฐานของหลักสูตรพร้อมมีสมรรถนะการคิด และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ควรต้องเป็นการสร้างให้เด็กหรือผู้เรียน เป็นเด็กไทย 4.0 สร้างครูให้สอนดี พุดดี มีบุคลิกภาพดี มีวินัย และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สามารถสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ได้ หรือนำนวัตกรรมมาสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ได้ เป็นครูไทย 4.0 การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู จึงเป็นนโยบายสำคัญของการศึกษาที่ต้องร่วมด้วยช่วยกันปฏิรูปครู กลยุทธ์สำคัญในยุคปัจจุบันนี้ คือ การใช้กระบวนการสอนงานแบบ พี่เลี้ยงด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Coaching-Mentoring by Using Lesson Study through Professional Learning Community Process) และการรวมพลังของชุมชนแห่งการเรียนรู้ ช่วยสร้างให้ครูเป็นครูมืออาชีพ รู้ดีในเนื้อหา และรู้ปฏิบัติในศาสตร์การสอนในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นครู Teacher Professional Content Knowledge คือ รู้ดี รู้จริง รู้ลึก แม่นยำ ในเนื้อหาและใช้ศาสตร์การสอนได้เหมาะสม เป็นการร่วมกันตอบแทนชาติด้วยการสร้างเด็กไทยให้เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ อีกทั้งสร้างสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” รวมทั้งเป็นโรงเรียน 4.0 ของการศึกษา 4.0 อันจะนำไปสู่การสร้าง Thailand 4.0 ขับเคลื่อนเพื่อการสร้างรายได้สูงด้วย นวัตกรรมอันนำประเทศสู่ความมั่นคง พอเพียงมีศักดิ์ ยั่งยืน ในยุคประเทศไทย 4.0 (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข, 2561, น. 128-130)

ก่อกำกับความท้าทายด้านการศึกษาศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนมีคุณภาพเป็นไปตามนโยบายของการจัดการศึกษา “...การที่บุคคลจะพัฒนาได้ดีก็ด้วยปัจจัยประการเดียวคือการศึกษ การศึกษานั้นแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ การศึกษาด้านวิชาการส่วนหนึ่ง กับการอบรมบ่มนิสัย ให้เป็นผู้มีจิตในใฝ่ดี ไฝ่เจริญ ละอายกลัวบาปส่วนหนึ่ง การพัฒนาบุคคลจะต้องพัฒนาให้ครบทั้งสองส่วน” (พระบรมราโชวาท วันที่ 24 มกราคม 2540 ; อ้างถึงใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2553) การศึกษาถือว่าเป็นพลังทางปัญญาสำหรับประชาชนในการพัฒนาตนเอง สังคม และชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรือง ซึ่งโลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ที่แข่งขันกันด้วยปัญญาใช้ความรู้เป็นฐานในการทำงาน และให้ความสำคัญกับการพัฒนางานด้านการศึกษาเพื่อส่งเสริมบุคลากรของประเทศให้มีความรู้ และสามารถปรับตัวได้ทันต่อสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลง (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2543 อ้างใน พจนีย์ มั่งคั่ง และคณะ 2555)

การพัฒนาครูในยุคปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันของบุคลากรในวิชาชีพเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning

Community : PLC) เป็นการรวมกลุ่มของบุคลากรทางการศึกษา คือ ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร ชุมชน ร่วมกับครูผู้สอนเป็นการชุมนุมเชิงวิชาการ หรือประสบการณ์เรียนรู้จากการปฏิบัติ มีการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยน เรียนรู้ สะท้อนคิดอย่างเป็นระยะ ๆ และทำอย่างต่อเนื่อง (continuous professional development) โดยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบไปด้วย สมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และคณะผู้บริหาร (Administrator) ครูผู้วางแผน (Model Teacher) ครูผู้ร่วมวางแผน (Co-Teacher หรือ Buddy Teacher) หัวหน้ากลุ่มสาระ (Mentor) ผู้เชี่ยวชาญ/ศึกษานิเทศก์ (Expert) และคณะผู้บริหารสถานศึกษา การดำเนินการโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จะต้องดำเนินงานภายใต้หลักการสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5 ประการ ได้แก่ 1) ร่วมกันพัฒนาให้เด็กทุกคนเกิดผลการเรียนรู้ (no child left behind) 2) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรและชุมชนเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายร่วมกัน (Sharing & Vision) 3) มีการทำงานแบบร่วมมือกันเกิดวัฒนธรรมของการทำงานแบบร่วมพลัง (culture of collaboration) 4) มีผู้เชี่ยวชาญเยี่ยมเยียนให้ความรู้รวมทั้งไปทัศนศึกษาเพื่อเปิดโลกทัศน์ (expert and visit study) และ 5) มีการสะท้อนคิดและสุนทรียสนทนา (reflection and dialogue) (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข, 2561, น. 131 - 132) กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในกาพัฒนาเครือข่ายครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้วยรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยใช้กระบวนการ Lesson Study ซึ่งมี 3 ขั้นได้ ได้แก่ 1) ขั้นวางแผนการสอน (Plan) 2) ขั้นปฏิบัติการสอนและสังเกตการเรียนรู้ (Do) และ 3) ขั้นสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน (See) (คุรุสภา, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยเรื่อง รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย เป็นรูปแบบของระบบที่คล่องตัวแบบเปิด (Loosely coupled) ที่มุ่งสู่สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบมุ่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 บนฐานงานจริงร่วมกัน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของ PLC มี 6 องค์ประกอบสำคัญที่สัมพันธ์ซึ่งกันและกันด้วยการเรียนรู้แบบสองทิศทางอย่างต่อเนื่องและส่งผลกันเป็นลำดับ ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ชุมชนกัลยาณมิตรตามวิถีไทย องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำเข้าศักยภาพ องค์ประกอบที่ 3 วิสัยทัศน์เชิงศรัทธาร่วม องค์ประกอบที่ 4 รับผิดชอบร่วมกันสู่ผู้เรียน องค์ประกอบที่ 5 ระบบทีมเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่พัฒนาภาวะเป็นครู และองค์ประกอบที่ 6 พื้นที่เรียนรู้บนฐานงานจริงที่มีลักษณะเด่นชัดของพื้นที่เรียนรู้ 6 พื้นที่ย่อย ประกอบด้วย PLC พื้นที่กลาง, PLC พื้นที่คู่วิชาชีพ, PLC พื้นที่ทีมเรียนรู้, PLC พื้นที่วงเวียนเรียนรู้ต่าง ๆ, PLC พื้นที่เสมือนและ PLC พื้นที่ระหว่างโรงเรียน(วรลักษณ์ ชูกำเนิด, 2557)

การบริหารโรงเรียนสาธิตเพื่อให้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานกำหนด พันธกิจ การปฏิรูปการศึกษา ซึ่งบทบาทของโรงเรียนสาธิตในยุคปฏิรูปการศึกษา ประกอบด้วย 1) สาธิตข้อค้นพบในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ 2) ความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนสาธิตกับคณะ/มหาวิทยาลัยทำให้เกิดพลังขับเคลื่อนการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ 3) โรงเรียนสาธิตเป็นแหล่งความคิดใหม่และนวัตกรรมรวมทั้งแรงกระตุ้นในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และ 4) โรงเรียนสาธิตเป็นที่ยอมรับระดับชาติในการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา การสาธิต การสร้างโมเดลทางหลักสูตรและการเรียนการสอนต่าง ๆ รวมทั้งการฝึกอบรม และพัฒนาบุคลากรที่ต้องการ สำหรับ กลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนสาธิต ได้แก่ 1) ความร่วมมือกันระหว่าง คณะครุศาสตร์ โรงเรียนเครือข่ายหรือโรงเรียนอื่น และโรงเรียนสาธิต 2) คณะครุศาสตร์สนับสนุนให้โรงเรียนสาธิตสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา โรงเรียนสาธิตสาธิตวิธีการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพให้กับโรงเรียนเครือข่ายและโรงเรียนอื่น 3) การจัดทำโครงการร่วมกันระหว่างคณะครุศาสตร์ กับโรงเรียนสาธิต และครูจากโรงเรียนเครือข่ายมาร่วมโครงการกับโรงเรียนสาธิต 4) คณะครุศาสตร์ทำงาน

ร่วมกับโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการสอน ครูโรงเรียนสาธิตและโรงเรียนอื่น ร่วมมือในโครงการแลกเปลี่ยน และ 5) คณะครุศาสตร์ โรงเรียนสาธิต และโรงเรียนเครือข่าย โรงเรียนอื่น เป็นหุ้นส่วนร่วมมือกัน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2553 อ้างใน พจนีย์ มั่งคั่ง และคณะ, 2555, น. 2) นอกจากนี้ จอห์น ดิวอี้ ได้กล่าวถึงโรงเรียนสาธิตว่า โรงเรียนสาธิต คือ ห้องทดลองสำหรับการเรียนรู้ จึงเป็นเหตุให้สถาบันการศึกษาของประเทศฮ่องกงพยายามออกแบบว่าโรงเรียนสาธิตควรมีรูปแบบอย่างไร และพยายามออกแบบตามปรัชญาในการบริหารโรงเรียนโดยพิจารณาวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมของนักการศึกษา วัฒนธรรมสังคมที่ต้องผลิตผู้เรียนตามที่ต้องการ ซึ่งการวางแผนโรงเรียนเพื่อออกแบบโรงเรียนสาธิต ประกอบด้วย 1) การออกแบบโรงเรียนโดยใช้หลักสูตรเป็นต้นว่า 2) ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบมองไปที่ผลผลิตและออกแบบวิธีสอนให้สอดคล้องกับผลผลิต 3) การจัดกิจกรรมที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการเรียนการสอนไม่จำเป็นต้องเรียนในห้องเรียนเท่านั้นและโรงเรียนต้องมีการออกแบบจากมืออาชีพ (Law and Pang 2005, p.21 อ้างใน พจนีย์ มั่งคั่ง และคณะ, 2555, น. 2)

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นโดยการสนทนากลุ่มครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ โดยมีประเด็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ชัดเจน และยังไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ในการพัฒนาครูโรงเรียนสาธิต จำเป็นอย่างยิ่งต้องอาศัยความร่วมมือกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการทำงานร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการสอนของครูโรงเรียนสาธิต โดยใช้แนวคิดที่ทันสมัยตอบสนองการปฏิรูปการศึกษา ได้แก่ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ Professional Learning Community (PLC) เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 จากข้อค้นพบดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ให้มีศักยภาพเป็น “ครูเพื่อศิษย์” (วิจารณ์ พานิช, 2556, น. 22) ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเยาวชนของชาติในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของสำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ก่อนและหลังการฝึกอบรม
3. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

สมมติฐานของการวิจัย

ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ หลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 41 คน ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ในปีการศึกษา 2560

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 16 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) เจตคติต่อการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ 3) ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

4. พื้นที่ศึกษา ได้แก่ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ มีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ประชากรได้แก่ครูผู้สอน จำนวน 41 คน ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ในปีการศึกษา 2561 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 16 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

2. สร้างเครื่องมือการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 แบบบันทึกความต้องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 2 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) แบ่งเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ตอนที่ 2 การสะท้อนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตอนที่ 3 การสะท้อนสภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และความต้องการในการพัฒนาทักษะการ

จัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (ใช้คำถามปลายเปิด) และตอนที่ 4 การสะท้อนสภาพความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ(Professional Learning Community : PLC) (ใช้คำถามปลายเปิด) และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยมีการวิเคราะห์คุณภาพเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยการวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) จำนวน 5 คน ได้ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .80 – 1.00 และวิเคราะห์คุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าเท่ากับ .90

2.2 ชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) โดยจัดทำร่างเอกสารชุดฝึกอบรม การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ซึ่งประกอบด้วย ความเป็นมา หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง ระยะเวลา เนื้อหาสาระ กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมาย การวัดผลและการประเมินผล ตารางการฝึกอบรม ภาคผนวก ได้แก่ เอกสารประกอบชุดฝึกอบรม แบบประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างชุดฝึกอบรม ตรวจสอบคุณภาพโดยการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างชุดฝึกอบรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของชุดฝึกอบรม ได้แก่ ความเป็นมา หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา ระยะเวลาฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการเรียนรู้ การประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้ในการฝึกอบรม และตารางการฝึกอบรม โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .50 และนำชุดฝึกอบรมไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพเบื้องต้น โดยดำเนินการฝึกอบรมกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง โดยการสังเกต ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น พบว่า มีปัญหาในการใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมค่อนข้างมาก ทำให้ระยะเวลาในปฏิบัติกิจกรรมบางกิจกรรมไม่เป็นไปตามที่ระบุไว้ในชุดฝึกอบรม ผู้วิจัยนำข้อมูลไปปรับปรุงเนื้อหา และกิจกรรมแต่ละหน่วยให้เหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนด จากนั้นปรับชุดฝึกอบรมให้เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 16 คน ผลการวิจัยพบว่า มีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.75 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน เมื่อพิจารณารายบุคคล พบว่า ผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก จำนวน 4 คน และระดับดี จำนวน 12 คน โดยมีคะแนนประเมินเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ คะแนน 35 คะแนน จำนวน 1 คน คะแนน 34 คะแนน จำนวน 3 คน คะแนน 32 คะแนน จำนวน 3 คน คะแนน 29 คะแนน จำนวน 2 คน ตามลำดับ

2.3 แบบทดสอบความรู้ เป็นแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยแบ่งแบบทดสอบออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบเลือกตอบ ในแต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก จำนวน 12 ข้อ (12 คะแนน) ตอนที่ 2 ข้อสอบอัตนัยจำนวน 2 ข้อ กำหนดเกณฑ์การประเมินข้อเขียน โดยให้คะแนนข้อที่ 1 (8 คะแนน) ข้อที่ 2 (24 คะแนน) ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบความรู้ด้านความเที่ยงตรง (Validity) ในเนื้อหา ภาษาที่ใช้ด้วยการวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับประเด็นคำถามตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) จำนวน 5 คน พบว่า ได้ค่าความสอดคล้อง มีค่าเท่ากับ 1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำแบบทดสอบที่เป็นข้อสอบปรนัย จำนวน 25 ข้อ ไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง จำนวน 20 คน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) (ล้วนสายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543) มีค่าค่าความยาก (p) ระหว่าง .40 – .70 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .27 – .67

2.4 แบบวัดเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) โดยใช้กับกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบหลังการอบรม เพื่อวัดเจตคติที่มีต่อการพัฒนาทักษะจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หลังจากผ่านการฝึกอบรม โดยสร้างแบบวัดเจตคติ 5 ระดับ มีข้อคำถาม จำนวน 12 ข้อ เป็นข้อคำถามเชิงบวก ให้ระดับคะแนนจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 5, 4, 3, 2, 1 ใช้ลักษณะของคำตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2543, น. 58)

2.5 แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 และด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบบรีคแบบของครีวม กำหนดระดับคุณภาพ 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ และต้องปรับปรุง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามน้ำหนักคำตอบ ให้คะแนนเป็น 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ โดยมีข้อคำถาม จำนวน 16 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพดีขึ้นไป โดยมีเกณฑ์การตัดสินคุณภาพ (กมลวรรณ ตังธนาภานนท์, 2559, น.) ดังนี้

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	ระดับคุณภาพ
(คะแนน)	
34 – 40	ดีมาก
25 – 33	ดี
16 – 24	พอใช้
7 – 15	ต้องปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพดีขึ้นไป

ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินทักษะ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยการวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับรายการประเมินตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) จำนวน 5 คน ได้ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .80 – 1.00 และนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ด้วยชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ประกอบด้วย คำแนะนำในการใช้ชุดฝึกอบรม ความเป็นมา หลักการวัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรม เนื้อหาสาระ ระยะเวลาการฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้ในการฝึกอบรม และตารางการฝึกอบรม ผลการประเมินคุณภาพชุดฝึกอบรม โดยการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของชุดฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า หลักสูตรมีคุณภาพในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .50 และผลการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ราชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.75 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน เมื่อพิจารณารายบุคคล พบว่า ผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก จำนวน 4 คนและระดับดี จำนวน 12 คน โดยมีคะแนนประเมินเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ คะแนน 35 คะแนน จำนวน 1 คน คะแนน 34 คะแนน จำนวน 3 คน คะแนน 32 คะแนน จำนวน 3 คน คะแนน 29 คะแนน จำนวน 2 คน ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยก่อนการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.20 หลังการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.37

3. ผลการศึกษาเจตคติต่อการพัฒนาทักษะจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 (SD = .51) เมื่อพิจารณารายการพบว่า ครูกลุ่มตัวอย่างมีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาทักษะจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในระดับมากที่สุด จำนวน 6 รายการ ได้แก่ การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นเรื่องที่ยาก และปฏิบัติได้จริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 (SD = .24) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 (SD = .44) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูต้องวิเคราะห์หลักสูตรจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ และออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้การเรียนรู้เชิงรุก (Learning) สามารถปฏิบัติได้จริงมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.71 (SD = .47) และการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งที่ครูต้องปฏิบัติ เพราะจะส่งผลต่อผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 และครูต้องแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.59 (SD = .62, .51)

อภิปรายผล

การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คณะผู้วิจัยอภิปรายผล ดังนี้

1. แนวทางในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความต้องการในการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 2) ข้อมูลพื้นฐานด้านความรู้ และข้อมูลพื้นฐานด้านเจตคติต่อการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนและความต้องการในการพัฒนาผู้วิจัย ได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบวินิจฉัยความต้องการในการพัฒนาครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยสรุปประเด็นได้ดังนี้

1.1 ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21

1.2 ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่จะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

1.3 ข้อมูลด้าน ความต้องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เกี่ยวกับเทคนิค/วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียน การคิดที่หลากหลาย เช่น คิดอย่างมีเหตุผล คิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการสร้างสรรค์ผลงานต่าง ๆ กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องเรียน ทักษะร่วมมือ การทำงานเป็นทีม การมีภาวะผู้นำ การใช้สื่อ ICT ทักษะในการนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต และมีความต้องการพัฒนาด้านเทคนิค/วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 การคิด ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ทำชิ้นงานที่สะท้อนความรู้มากขึ้น ให้ผู้เรียนศึกษาหาข้อมูลด้วยตนเอง มีความกล้าคิด กล้าแสดงออก การบูรณาการการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างนวัตกรรมในการพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับครูให้มีคุณภาพมากขึ้น นอกจากนี้ยังต้องการในการพัฒนากระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการที่กว้างขวางมากขึ้น

ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว จึงได้แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ด้วยชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ประกอบด้วย คำแนะนำในการใช้ชุดฝึกอบรม ความเป็นมา หลักการ วัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรม เนื้อหาสาระ ระยะเวลาการฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้ในการฝึกอบรม และตารางการฝึกอบรม ผลการประเมินคุณภาพ ชุดฝึกอบรม โดยการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของชุดฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า หลักสูตรมีคุณภาพในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .50 จากการพัฒนาชุดฝึกอบรมดังกล่าว มีขั้นตอนที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของเจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, น. 124 - 135) ได้แก่ การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรการกำหนดเนื้อหา การกำหนดกิจกรรม การกำหนดคาบเวลาเรียน การกำหนดเกณฑ์การวัดผลประเมินผล การจัดทำเอกสารหลักสูตร การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร และการทดลองใช้หลักสูตร

ผลการศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ราชภัฏราชชนครินทร์ ด้วยชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ผลปรากฏว่า มีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการพัฒนาชุดฝึกทักษะจัดให้มีโครงสร้างของชุดฝึกทักษะ แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การฝึกอบรม และ ระยะที่ 2 การติดตามผลหลังการฝึกอบรม ซึ่งการฝึกอบรมในระยะที่ 1 มีการกำหนดเนื้อหาสาระของชุดฝึกอบรมไว้ จำนวน 4 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หน่วยที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional

Learning Community : PLC) หน่วยที่ 3 การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และ หน่วยที่ 4 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีระยะเวลาการฝึกอบรม จำนวน 18 ชั่วโมง จึงส่งผลให้ครูกลุ่มทดลองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ รวมทั้งมีรายละเอียดของเนื้อหาในหน่วยที่ 4 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย เนื้อหาย่อย ได้แก่ การเชื่อมโยงหลักสูตรสู่การออกแบบหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ และการฝึกปฏิบัติการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ซึ่งจัดกิจกรรมให้ครูกลุ่มทดลองได้ฝึกปฏิบัติจริง โดยมีวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญให้ความรู้ให้คำแนะนำ และเป็นพี่เลี้ยง และการฝึกอบรมในระยะที่ 2 ติดตามผลหลังการฝึกอบรม ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2561 – กุมภาพันธ์ 2562 ส่งผลให้ครูกลุ่มทดลองมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในระดับดี สอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งนภา จันทรา และ อติญาณ์ ศรเกษ (2560) ได้ศึกษาทักษะการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี พบว่า ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี อยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชำนาญ โสดา (2558) ได้ศึกษาเรื่องการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ พบว่า ผลการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา หลังจากใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้บันได 5 ขั้น (Big Five Learning) อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวณี ชัยเขาวรัตน์ (2559) ได้ศึกษา เรื่อง กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูด้านการออกแบบการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาครู เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้โดยเข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านกระบวนการที่พัฒนาขึ้น นักศึกษามีระดับความสามารถอยู่ในระดับดี

2. ผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์ ก่อนและหลังการฝึกอบรม โดยการทดสอบค่าที (t-test) ผลปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนาชุดฝึกทักษะมีขั้นตอนในการกำหนดวัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรม ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และมีการคัดเลือกและจัดรวบรวมนี้อาสาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรม คือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งมีเนื้อหาสาระในหน่วยที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 คุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 บทบาทของครูในการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีทักษะสำคัญของคนในศตวรรษที่ 21 และหน่วยที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ได้แก่ 2.1) การปฏิรูปการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2.2) ความเชื่อเกี่ยวกับกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2.3) ความหมาย องค์ประกอบ และหลักการของกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2.4) การใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้

รู้ทางวิชาชีพในการพัฒนาครู 2.5) กรณีศึกษา : กระบวนการสร้าง PLC โดยใช้ LESSON STUDY 2.6) การสะท้อนคิด PLC ผ่าน Logbook 2.7) ฝึกปฏิบัติการกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่งครอบคลุมในด้านความรู้ โดยมีเนื้อหาที่เหมาะสมกับความรู้เดิมของผู้เข้ารับการอบรม และมีการลำดับขั้นของเนื้อหาอย่างต่อเนื่อง เหมาะสมกับเวลาในการฝึกอบรม และการจัดกิจกรรมในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม และมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกปฏิบัติด้วยเหตุผลนี้ จึงส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้หลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นริสนันท์ เดชสุระ (2557, น.132) ได้พัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ โดยศึกษาผลการเปรียบเทียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการทดลองชุดฝึกอบรมเพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ พบว่า มีระดับความรู้หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองชุดฝึกอบรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของเรณู ชัยเขาวรัตน์ (2559) ได้ศึกษากระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูด้านการออกแบบการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาครูสูงขึ้น ตั้งแต่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยเข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านกระบวนการที่พัฒนาขึ้น โดยคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกช่วงเวลาการประเมินผล และสอดคล้องกับดุงเดือน ไชยพิชิต (2561) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนระดับประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี โดยศึกษาผลการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ระดับประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ความเข้าใจก่อนและหลังการพัฒนาในด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คะแนนการทดสอบหลังการอบรมมากกว่าก่อนการอบรม ร้อยละ 100

3. เจตคติต่อการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ผลปรากฏว่า มีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาทักษะจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากชุดฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนด้านเจตคติต่อการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) และมีการกำหนดเนื้อหาสาระในหน่วยที่ 1 มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เนื้อหาในหน่วยที่ 2 มีรายละเอียดเนื้อหาสาระเกี่ยวกับประโยชน์ของการใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (lesson study) ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวเป็นการมุ่งเน้นความสำคัญและประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) และประกอบกับการจัดกิจกรรมกิจกรรมในชุดฝึกอบรมมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) การฝึกปฏิบัติโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ (Group process) การระดมความคิด (Brain storming) และการฝึกปฏิบัติโดยการแนะนำ (Guided practice) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมลงมือปฏิบัติ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีวิทยากรเป็นผู้อำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำในการฝึกอบรม จึงส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมมีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional

Learning Community) ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพพร วิชาจารย์ (2553) ได้ศึกษา การสร้างชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์หน่วยการเรียนรู้เรื่องกระบวนการในการดำรง ชีวิตของพืชสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ พบว่า เจตคติ ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้ชุดการสอนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ราชภัฏราชชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) มีระยะเวลาในการนิเทศติดตามผลหลังการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) น้อยเกินไป (เพียง 1 ครั้ง) ส่งผลให้การดำเนินการตามกระบวนการ PLC ในขั้นสะท้อนคิดจากการปฏิบัติ (SEE) น้อยเกินไป ทำให้ครู นำข้อเสนอแนะและประเด็นในการพัฒนาไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ได้เพียงครั้งเดียว ซึ่งทำให้ ไม่เห็นแนวโน้มในการพัฒนาในครั้งต่อไป จึงควรมีการวางแผนนิเทศติดตามอย่างน้อย 3 ครั้ง/ภาคเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ อาทิเช่น สะเต็มศึกษา การเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน และการ เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มาใช้ร่วมกับกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาทักษะ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน
2. ควรมีการประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ ตั้งธนาภานนท์. (2559). *การวัดและการประเมินทักษะการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ครูสภา. (2560, ออนไลน์). *Professional Learning Community*. วันที่สืบค้น 12 มกราคม 2561 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=cwwclqnDvF8>.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : อลิ้นไพล.
- ชำนาญ โสตา. (2558). *การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- ดุจเดือน ไชยพิชิต. (2561). *การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดน ระดับประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี*. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2561) .
- นพพร วิชาจารย์. (2553). *การสร้างชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง กระบวนการดำรงชีวิตของพืช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- นริศนันท์ เดชสุระ. (2557). *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้เพื่อศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ*. (ปริญาครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2543). *วิธีวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: พี.เอ็น.การพิมพ์.
- พจนีย์ มั่งคั่ง และคณะ. (2555). *การยกระดับคุณภาพโรงเรียนสาธิตและโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างคุณภาพบัณฑิตครูยุคใหม่*. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข. (2561). *การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง กับ PLC เพื่อการพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ สีนารัตน์. (2543). *จำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งนภา จันทรา และอดิญาณ์ ศรีเกษ. (2560). *ศึกษาทักษะการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสราษฏ์ธานี*. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้. มกราคม-เมษายน 2560.4(1)
- เรวณี ชัยเขารัตน์. (2559). *กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูด้านการออกแบบการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี).
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เลิศชาย ปานมุข. (2551). *สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. วันที่สืบค้น 12 กันยายน 2561 แหล่งที่มา http://www.banprak_nfe.com.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2553). Power Point ประกอบการบรรยาย “การประมวลองค์ความรู้เพื่อวางแผนการพัฒนาโรงเรียนสาธิตสู่คุณภาพชั้นนำระดับโลก : อนาคตและทิศทาง”.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). *รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เอส อาร์ พรินติ้งแมสโปรดักส์.